

Openingsrede van de Voorzitter

Prof. G. Hellinga

*gehouden op de 40ste voorjaarsvergadering van de Koninklijke
Nederlandse Bosbouw Vereniging op 12 mei 1966 te Roermond.*

Dames en Heren,

Sedert de laatste najaarsvergadering zijn onze vereniging door overlijden ontvallen de leden mr. C. J. J. Heynsius van den Berg te Leersum en mevrouw L. Baronesse van der Borch van Verwolde-Voûte te Verwolde (Gld.). Met mevrouw van der Borch is een markante persoonlijkheid uit onze kringen heengegaan; zij bezat een grote belangstelling voor en kennis van bomen en bos.

Ik verzoek U de overledenen in enige ogenblikken van stilte te herdenken.

Het verheugt ons, waar onze vereniging onder Koninklijke bescherming staat, melding te kunnen maken van het huwelijk van H.K.H. Prinses Beatrix met de heer Claus von Amsberg.

Over de bosbouw in Nederland in zijn verschillende facetten zou ik het volgende willen opmerken.

De ministeriële beschikking betreffende de jaarlijkse bijdrage per hectare, op hun verzoek te verlenen aan particulieren enz., eigenaren van een beheerseenheid bos dat van voldoende recreatieve betekenis is en dat in voldoende mate voor het publiek toegankelijk wordt gesteld, laat nog op zich wachten. Dit zal een gevolg zijn van het feit, dat de behandeling van de begroting nog niet in de Eerste Kamer van de Staten-Generaal heeft plaats gevonden. Men verwacht, dat de regeling spoedig komt.

Intussen is wel bekend, dat een degressieve schaal zal worden toegepast en dat voor toekenning de minimum-oppervlakte 10 ha beheerseenheid moet zijn.

Eerste	50 ha	f 60/ha/j	volgende	300 ha	f 30/ha/j
volgende	50 ha	f 50/ha/j	rest		f 20/ha/j
volgende	100 ha	f 40/ha/j			

Naar het antwoord op de vraag waarom 10 ha als ondergrens voor de beheerseenheid is genomen, kan men gissen. Echter even belangrijk als grotere complexen zijn kleinere complexen bos, die immers een grote rol spelen bij de aankleding van het landschap, ook ten behoeve van de recreatie.

Voorts doet zich hierbij de vraag voor of één of andere vorm van coöperatie van bosbezitters, waardoor eenheden van groter dan 10 ha zouden

kunnen worden gevormd, de subsidie in hun bereik zou kunnen brengen.

Minder bekend dan de zojuist genoemde subsidieregeling is waarschijnlijk het feit, dat met ingang van 1 maart 1966 door de Minister van Landbouw en Visserij de leden van de Bosbouwvoorlichtingsraad zijn benoemd. Deze raad is op grond van artikel 12 van de Boswet in het leven geroepen. Met de Directeur-Generaal van de Landbouw als voorzitter en de secretaris van het Boschap als secretaris zijn voorts benoemd vijf leden uit de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren, één lid uit de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging, één lid uit de Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond, één lid uit de Nederlandse Christelijke Agrarische Bedrijfsbond, één lid uit de Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de agrarische bedrijfstakken en vijf adviserende leden.

Onze vereniging is vertegenwoordigd door ir J. C. E. C. N. van Florenstein Mulder, destijds door het bestuur voorgedragen.

Jaren geleden heeft een Voorlopige Bosbouwvoorlichtingsraad een rapport opgesteld betreffende coöperatie in de bosbouw. Als ik mij goed herinner luidde de conclusie toen niet erg hoopgevend. In het maartnummer 1966 van ons tijdschrift schrijven Gerritsen en Den Hartog over: Samenwerkingsvormen in bosbouw en houthandel. Is hier sprake van een coïncidentie of is dit een teken aan de wand. Hoe het ook zij, wij hopen, dat de nu in het leven geroepen Bosbouwvoorlichtingsraad vruchtbaar werk zal verrichten, zulks naar analogie van de reeds lang en met succes werkzame Landbouwvoorlichtingsraad.

Werd in beide voorgaande punten coöperatie te berde gebracht, in enige volgende punten, het kan bijna niet anders op een bosbouwersbijeenkomst, komt de recreatie aan de orde.

De discussie over produktiebos en recreatiebos gaat voort. In de „Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij” van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal heeft de bosbouw en meer in het bijzonder het Staatsbosbeheer tijdens de begrotingsbehandeling grote aandacht gehad. Door het kamerlid Schuitemaker werd gepleit voor een omschakeling bij het Staatsbosbeheer van produktiebos naar recreatiebos om de exploitatieverliezen kwijt te raken. Een reactie hierop verscheen in Economische Statistische Berichten 51e jaargang, 2 februari 1966, no 2527 van de hand van ir. H. A. van der Meiden. Mogen deze twee uitingen de motor zijn voor een vruchtdragende discussie over de functies van bossen en daarmee in verband hun inrichting enz. De twee kernvragen zijn:

„Wat zijn de exploitatieresultaten per bostype op vergelijkbare gronden?” en

„Wat zijn de eisen die de recreatie aan inrichting en samenstelling van het bos stelt?”

Het is misschien mogelijk, dat verschillende instanties tezamen een meerjarenplan voor de bosbouw, meer in het bijzonder voor de houtproductie in Nederland opstellen, mede in verband met reeds in ontwikkeling zijnde meerjarenplannen voor de recreatie, de ruimtelijke ordening enz. De

K.N.B.V. kan zich hiervoor inspannen, zoals de A.N.W.B. dit doet voor het Groene Hart, de recreatie, toeristische wegen enz., zodat een en ander in gecoördineerd streven wordt bereikt. Mogelijk dat de straks te noemen gespreksgroep producent/consument zich in deze richting ontwikkelt.

Er staat ons nog veel te wachten op het gebied van bosaanleg, met name in het westen van ons land. De plannen omvatten 11 complexen, naar hun aanduiding op de kaarten sterrebossen genoemd, die in grootte variëren van ruwweg 600 tot 1000 ha. In de nabije toekomst zullen hiervan de Twiskepolder en Midden Delfland wel tot uitvoering komen. Dergelijke te bebossen oppervlakten geven te denken in verband met de hoge kosten eraan verbonden. Al zullen deze bossen dan voornamelijk voor recreatieve doelstellingen worden ingericht, waar bos groeit wordt ook hout geproduceerd en de opbrengsten hiervan zullen althans een deel van de kosten weer kunnen goedmaken. De produktiefunctie kan en mag men nu eenmaal niet uitschakelen. Een zo effectief mogelijk beheer van de financiën voor deze plannen (nodig) is een vereiste, waarmee ik wil zeggen, dat ook hier weer een taak ligt voor bosbouwers.

Veel onderzoek zal nog moeten worden verricht om de kennis te vergaren nodig voor deze bosaanleg, bosverzorging en afzet van het geproduceerde hout. Al zal dan de inrichting van deze bossen, zoals werd gezegd, op de recreatie zijn afgestemd, een houtteeltkundig verantwoorde bosaanleg zal noodzakelijk zijn vanwege de hoge kosten. Daarbij zou ik ook willen wijzen op de grote betekenis van selectie en veredeling op resistentie tegen ziekten en plagen bij die boomsoorten, die in bossen, ingericht voor de recreatie, gebruikt zullen worden. Ook al zou bij wijze van spreken geen kubieke meter hout meer verkocht kunnen worden, dan nog zou selectie en veredeling op resistentie noodzakelijk zijn voor het behoud van het bos. Men denke aan de iepenbomen in Amsterdam en elders.

Juist nu de vermelde discussie niet meer alleen binnenskamers wordt gehouden, maar op hoog niveau in de openbaarheid is getreden, is verschenen een boek getiteld: „Open vragen en wensen bij het onderzoek in het grensgebied van bosbeheer, waterbeheer, natuurbeheer, voorziening met recreatiemogelijkheden in de openlucht, en landschapsbeheer in Nederland” van de hand van ons lid dr D. Burger Hzn. Het boek is o.a. uitgegeven door de Stichting Bosbouwproefstation „De Dorschkamp” als Uitvoerig Verslag Band 7 (1) 1965. Het levert naast een schat van gegevens een 130-tal problemen die nog om oplossing vragen. De objectiviteit van de inhoud valt te bewonderen. Misschien is Nederland ondanks nog vele leemten in onze kennis toch ver voortgeschreden in de ontwikkeling van de recreatievoorzieningen enz., want het eerste internationale congres op het gebied van de openluchtrecreatie werd eind april 1966 in Rotterdam gehouden. Het congres ging uit van de „Alliance Internationale de Tourisme”, waarin de A.N.W.B. een belangrijke medespeler was.

Het is een verheugend verschijnsel, dat op vele daarvoor in aanmerking komende posten ook inderdaad bosbouwers worden benoemd. Zo werd ir W. J. Weidema benoemd tot Directeur van de Stichting Het Zuid-Hollands

Landschap. Zo blijft de functie van Directeur van het Nationale Park de Hoge Veluwe terecht in handen van een bosbouwer. Ir J. H. van Tuil die zeer binnenkort met pensioen gaat, wordt namelijk opgevolgd door ir H. van Medenbach de Rooy, die wij een even succesvol beheer toewensen als zijn voorganger.

Tot nieuwe Voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren werd gekozen ir M. van Daalen, die wij ook in het verband van onze vereniging goed kennen, omdat de N.V. Berkenheuvel te Diever, waarvan de heer Van Daalen directeur is, donateur is van de K.N.B.V.

Op 16 maart 1966 is verschenen de memorie van antwoord op het voorlopig verslag van de Tweede Kamer nopens het ontwerp Natuurbeschermingswet, bijna drie jaar na de vaststelling van het verslag. Van de in het verslag geuite wensen en suggesties schijnt weinig overgenomen te zijn.

Verdere belastingsfaciliteiten met name in het successierecht zullen voor landgoederen onder de Natuurschoonwet gerangschikt, naar alle waarschijnlijkheid worden verwezenlijkt.

De Hogere en Middelbare Bosbouw- en Cultuurtechnische School, opgericht en in een lange reeks van 63 jaren beheerd door de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij, staat sedert het begin van dit jaar onder auspiciën van de Stichting Bosbouw en Cultuurtechnisch Onderwijs.

Teneinde te trachten een halt toe te roepen aan het uit elkaar groeien van bos- en wildbeheer zal binnenkort voor de eerste maal een „post-graduate course” „Bosbouw en Wildbeheer” onder auspiciën van de Landbouwhogeschool worden gehouden. Indien deze cursus slaagt zal ongetwijfeld het volgende jaar herhaling ervan plaats vinden.

Ons lid ir J. Th. Overbeek, inspecteur bij het Staatsbosbeheer ontving de Koninklijke Onderscheiding Officier in de Orde van Oranje Nassau. Wij wensen hem hiermede van harte geluk.

Sombere geluiden in de Nederlandse bosbouw zijn de weer f 1 tot f 3 lagere mijnhoutprijzen!

Enorme, ongekennde ijzelafzettingen brachten in de noordelijke provincies schade aan wegbeplantingen en bossen. Driemaal een vorstperiode en veel te veel neerslag brachten eveneens hun moeilijkheden mede. Zware vorst plus sneeuw van 13 op 14 april zorgde weer voor een ander record.

Voor de eerste maal werd op 18 april jongstleden via de radio in de rubriek „Mededelingen voor Land- en Tuinbouw” de voor de populierenteler belangwekkende waarschuwing over sporenlucht van Marssonina uitgezonden.

Het destijds op initiatief van onze Vereniging tot stand gekomen „Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag” hield dit jaar op 30 maart voor de tiende maal zijn boomplantdag. Hieraan werd in 154 gemeenten door 33.000 kinderen, die 100.000 bomen plantten, deelgenomen. Een nieuwe film getiteld: „Wij zetten een boom op . . .” werd naar aanleiding van dit jubileum ten doop gehouden in Scheveningen. Ook in ons tijdschrift besteedde ir J. T. M. Broekhuizen aandacht aan dit zo belangrijke gebeuren.

De tweede Nederlandse Bosstatistiek is met het verschijnen van deel 7

en deel 8 gereedgekomen. Een ander voor de bosbouw belangrijk geschrift is de door het Bosbouwproefstation uitgegeven: „Keur van douglas en groveden”.

Door de instelling van provinciale directies bij de reorganisatie van het S.B.B. zijn vele taken en bevoegdheden van de centrale directie thans gedelegeerd naar de provincie en in handen gelegd van de Hoofdingenieur-directeur.

Van de bosbouw internationaal gezien valt thans weinig te vermelden. Het voor de deur staande 6e Wereldbosbouwcongres in Madrid zal voor zover bekend is door een tiental Nederlandse bosbouwers, waaronder een drietal studenten, worden bezocht.

In de E.E.G. zijn verschillende ontwerprichtlijnen in studie. De richtlijn voor het bosbouwkundig teeltmateriaal heeft de Raad van Ministers inmiddels bereikt.

Wat de activiteiten van onze Vereniging betreft zou ik het volgende naar voren willen brengen.

Uw Bestuur is erin geslaagd een *gespreksgroep* „houtproducent-consument” tot stand te brengen. Met interesse en enthousiasme worden hier gedachten uitgewisseld, die naar wij hopen, in aanbevelingen te zijner tijd resultaten zullen afwerpen. Het doel is een beter contact tussen houtproducent en houtconsument te bewerkstelligen, waarbij het gaat om industrieel verwerkt hout. Men zal elkaars eisen en mogelijkheden beter moeten leren kennen, zodat een politiek op langere termijn ten aanzien van het houtproductiebeleid en het grondstoffenbeleid kan ontstaan door de verkregen informatie.

Deelnemers zijn de heren:

- F. Bloemendaal namens de Vereniging van Nederlandse Papierfabrikanten.
- G. J. Laurijssens namens de Brabantse Populieren Vereniging en de Limburgse Populieren Pioniers.
- Ir H. A. van der Meiden namens Stichting Industrie-Hout.
- Ir G. Memelink namens K. N. Heidemaatschappij, tevens secretaris.
- Dr J. F. van Oosten Slingeland namens de N.V.B. Eigenaren.
- Ir D. Sikkel namens het Staatsbosbeheer.
- Dr J. van Soest namens de K.N.B.V., tevens voorzitter.
- B. Stel namens de Vezelplatenindustrie.
- Mr A. v. d. Straaten namens de Vereniging van Nederlandse triplex-, fineer- en spaanplatenfabrikanten.
- Mr A. Y. Wieberdink namens het Centraal Verbond voor Houtindustrie.

De Studiekringdag gewijd aan het bosplantsoen mocht zich in een overweldigende belangstelling verheugen. De leiding berustte bij ir Dorsman; hij heeft zich op eminente wijze van zijn taak gekweten en wij mogen zeker stellen, dat een beter begrip tussen kweker en afnemer van bosplantsoen tot stand is gebracht.

Uw Bestuur was vertegenwoordigd op de 3e recreatiestudiedag van de A.N.W.B. op 16 november 1965 en op de vergadering van de Contact-

commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming op 18 december 1965 (Waddensymposium).

Ir F. W. Burger vertegenwoordigt wederom de K.N.B.V. in de Nationale Populieren Commissie.

Ons lid van verdienste dr Th. C. Oudemans, heeft wegens overwerktheid enige weken in het ziekenhuis te Ermelo moeten doorbrengen. Hij is nu gelukkig al weer een maand thuis en goed herstellende.

Mede daartoe genoodzaakt door de opzegging door de N.V.B.E. van de samenwerking met ons tijdschrift en op suggesties van een onzer leden in de najaarsvergadering 1965, doet het Bestuur pogingen meer donateurs en abonneés op het tijdschrift te werven. Zo worden gemeenten met bosbezit van enige omvang en institutionele beleggers, houtindustrieën en boomkwekers benaderd met het verzoek om donateur te worden. Het resultaat moet worden afgewacht.

Wij kunnen gelukkig constateren dat verscheidene donateurs hun donatie gevraagd of ongevraagd hebben verhoogd. Voorts versterkten onbekende gevers de kaspositie van het tijdschrift met f 350. Een woord van warme dank aan deze gevers mag hier zeker worden geuit.

Het aantal abonnementen op het tijdschrift is aanzienlijk gestegen, daarbij buiten beschouwing latende het aantal dat de N.V.B.E. verzorgde. Behalve het januarinumnummer wordt ook het aprilnummer nog naar alle leden van de N.V.B.E. gezonden, in de hoop dat ook hierdoor nieuwe abonnementen zullen worden genomen.

Toch is door het wegvallen van de samenwerking met de N.V.B.E. en het ontbreken van enig uitzicht op verdere subsidiëring van die zijde voor 1967, de financiële positie van de vereniging en in het bijzonder die van het tijdschrift van dien aard, dat het Bestuur zich genoodzaakt heeft gezien om voor de voortgezette uitgifte van het tijdschrift in de voorgestelde vorm, zoals reeds in de najaarsvergadering is aangekondigd, f 7000 subsidie bij het Rijk aan te vragen. Aan de Directeur van het Staatsbosbeheer is verzocht dit verzoek te willen bevorderen. Voorts heeft het Bestuur zich gericht tot de colleges van Gedeputeerde Staten van alle provincies met het verzoek om subsidie te willen verlenen, met name ten behoeve van de uitgifte van het tijdschrift.

De nieuwe leden en donateurs heten wij hartelijk welkom in ons midden.

Tenslotte wil ik nog even ingaan op de excursies tijdens deze bijeenkomst. Het Bestuur heeft zijn keuze laten vallen op Midden-Limburg, omdat dit één van de door de Vereniging tot nu toe weinig bezochte gebieden is. Over mogelijke excursie-objecten in dit gebied heeft het Bestuur advies gevraagd aan en gekregen van prof. dr M. F. Mörzer Bruyns, Hoofd van het Rivon.

Onze Secretaris heeft met dr W. H. Diemont, Hoofdingenieur-Directeur van het Staatsbosbeheer in de provincie Limburg, het uiteindelijke programma samengesteld, zoals U dit hedenmiddag en morgen wordt voorgezet. Het is ons dan ook een bijzonder genoegen U dr Diemont als onze gastheer

en gast te mogen verwelkomen, hetgeen uiteraard ook geldt voor uw medewerkers die aan de organisatie hun bijdrage leverden.

Prof. Mörzer Bruyns kan tot zijn spijt niet zelf aanwezig zijn; een internationaal ornithologisch Congres in Noordwijk deze week eist zijn tegenwoordigheid. Dankzij de medewerking van prof. Mörzer Bruyns zal nu drs D. Kruizinga ons de nodige uitleg van de problemen en het onderzoek in het reservaat „De Grote Peel” geven. Voorts zal ook de heer ir W. A. Dieleman, Landschapsarchitect bij de K.N.H.M., die plannen heeft opgesteld voor het Leudal, aanwezig zijn voor het geven van een toelichting. Hen allen wordt voor hun medewerking reeds bij voorbaat onze dank betuigd.

Hiermede heet ik U allen hartelijk welkom en verklaar ik de 40ste voorjaarsvergadering voor geopend.

40e Voorjaarsbijeenkomst op 12 - 13 mei 1966

Het laatste bezoek dat onze vereniging bracht aan de *provincie Limburg* vond plaats in het voorjaar van 1960, toen een exkursie werd gemaakt in Zuid-Limburg en ook de dames het gezelschap verriikten in verband met het 50-jarige bestaan van de vereniging. Ditmaal werd het mooie land van Midden-Limburg bezocht met zijn grote tegenstellingen in bodem en landschap, in zijn cultuurvormen, flora en bossen. Op dit thema waren de exkursies gebaseerd, welke door dr W. H. Diemont werden georganiseerd met medewerking van ir M. C. L. Hermens, ir B. B. Glerum en de bosbouwkundige ambtenaren.

De exkursie-objekten waren:

- het Meynweggebied in de gemeente Melick Herkenbosch;
- het Natuurreservaat de „Grote Peel” in de gemeenten Asten, Nederweert en Meyel;
- het domeinbos „het Haelense Water” in de gemeenten Heythuizen;
- het natuurreservaat en recreatiegebied „het Leudal” in de gemeenten Haelen, Heythuizen, Roggel en Neer.

Samenkomst en algemene ledenvergadering vonden plaats in hotel „In 't Paradijs” te Roermond.

Bij de vergadering, die werd geleid door de voorzitter prof. dr G. Hellinga, waren ongeveer 40 leden aanwezig, zodat moet worden gesproken van een vrij slechte opkomst. Aan het einde van dit verslag worden de belangrijkste feiten uit de vergadering vermeld. Na de vergadering werd een inleiding op de exkursies gegeven door dr Diemont, hoofdingenieur-direkteur van het Staatsbosbeheer in de provincie Limburg, waarbij tevens een exkursiegids werd uitgereikt.

In het smalle Midden-Limburgse gebied tussen Venlo en Sittard zijn tengevolge van de Maas-doorsnijding grote verschillen in bodem en klimaat